

مجموعه قوانین و الزامات زیست محیطی پیاده سازی ISO14001 شهرداری منطقه 2

قوانین حفاظت و بهسازی محیط زیست

ماده ۷ - هرگاه اجرای هر یک از طرح های عمرانی و یا بهره برداری از آنها به تشخیص سازمان باقانون و مقررات مربوط به حفاظت محیط زیست مغایرت داشته باشد سازمان مورد را به وزارت خانه یا مؤسسه مربوط اعلام خواهد نمود تا با همکاری سازمان های ذی ربط به منظور رفع مشکل در طرح مزبور تجدید نظر به عمل آید.

ماده ۹ - اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی محیط زیست را فراهم نماید ممنوع است . منظور از آلوده ساختن محیط زیست عبارتست از پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب یا هوا یا خاک یا زمین به میزانی که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا بیولوژیک آن را به طوری که زیان آور به حال انسان یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد.

ماده ۲۰ - سازمان می تواند با تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست قسمتی از وظایف و اختیارات خود را نسبت به اجرای موارد ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ این قانون در محدوده شهرها و هر یک از مناطق کشور ضمن تعیین حدود بر حسب مورد به شهرداری های مربوط یا هر سازمان دولتی ذی ربط محول نماید، در این صورت شهرداری ها و سازمان های مذکور مسؤول اجرای آن خواهندبود

قوانین جلوگیری از آلودگی هوا

ماده ۲: اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی هوا را فراهم نماید ممنوع است . منظور از آلودگی هوا عبارتست از وجود و پخش یک یا چند آلوده کننده اعم از جامد، مایع ، گاز، تشعشع پرتوزا و غیر پرتوزا در هوای آزاد به مقدار و مدتی که کیفیت آن را به طوری که زیان آور برای انسان و یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد.

ماده ۴: استفاده از وسایل نقلیه موتوری که بیش از حد مجاز مقرر دود و آلوده کننده های دیگر وارد هوای آزاد نمایند ممنوع است حد مجاز خروجی وسایل نقلیه موتوری توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت صنایع تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست می رسد.

ماده ۵: هر وسیله نقلیه موتوری که به کار گرفته می شود باید دارای گواهینامه مخصوصی مبنی بر رعایت حد مجاز خروجی آلوده کننده های هوا باشد.

دارندگان وسایل نقلیه موتوری مکلفند همه ساله وسایل نقلیه خود را در مراکز مورد تایید سازمان حفاظت محیط زیست که توسط شهرداریها ایجاد می گردد تحت آزمایش و معاینه قرار داده و گواهینامه مبنی بر رعایت حد مجاز آلودگی را دریافت نمایند. در غیر این صورت از تردد وسایل نقلیه فاقد گواهینامه مذکور به ترتیبی که در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین می شود جلوگیری خواهد شد.

ماده ۶: شهرداری ها، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ، وزارتخانه ها و سازمان های ذیربط موظفند نحوه تردد وسایل نقلیه موتوری و سیستم حمل و نقل شهری را به صورتی طراحی و سامان دهند که ضمن کاهش آلودگی هوا جوابگوی سفرهای روزانه شهری باشد.

ماده ۷: در مواقع اضطراری که به علت کیفیت خاص جوی ، آلودگی هوای شهرها به حدی برسد که به تشخیص وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی سلامت انسان و محیط زیست را شدیداً به مخاطره بیندازد، سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت کشور (شهرداریها و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) ممنوعیت ها یا محدودیت های موقت زمانی ، مکانی و نوعی را برای منابع آلوده کننده برقرار نموده و بلافاصله مراتب را از طریق رسانه های همگانی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

با برطرف شدن وضعیت اضطراری و کاهش آلودگی هوا، سازمان نسبت به رفع ممنوعیت و محدودیت برقرار شده اقدام و مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

ماده ۲۲: پخش و انتشار هر نوع مواد آلوده کننده هوا بیش از حد مجاز از منابع تجاری ، خانگی و متفرقه در هوای آزاد ممنوع است .

منابع تجاری ، خانگی و متفرقه از جهت نوع و میزان آلودگی توسط سازمان حفاظت محیط زیست مشخص و طبقه بندی شده و حد مجاز موضوع این ماده توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۳: کلیه منابع آلوده کننده از قبیل حمام ها، نانوائی ها، هتل ها، و رستوران ها و غیر مکلفند ضمن اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از انتشار دود و دوده و سایر موارد آلوده کننده در هوای آزاد، از سوخت مناسب ترجیحاً گاز شهری که موجب کاهش آلودگی هوا می شود استفاده نمایند.

وزارت نفت موظف است در برنامه سوخت رسانی شهرهای بزرگ ، تامین سوخت مناسب و گازرسانی منابع تجاری و واحدهای خدمات عمومی را در اولویت قرار دهد.

ماده ۲۴: سوزاندن و انباشتن زباله های شهری و خانگی و هر گونه نخاله در معابر عمومی و فضای باز ممنوع می باشد.

ماده ۲۶: آیین نامه اجرائی موضوع ماده ۲۵ این قانون مشترکا توسط وزارت مسکن و شهرساز، وزارت کشور و سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۷: ایجاد هر گونه آلودگی صوتی بیش از حد مجاز ممنوع می باشد. آیین نامه جلوگیری از آلودگی صوتی توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۱: صاحبان و مسئولان منابع تجاری و اماکن عمومی که برخلاف ماده ۲۴ این قانون موجبات آلودگی هوا را فراهم نمایند پس از هر بار اخطار و پایان مهلت مقرر به جزای نقدی از یکصد هزار ریال تا پانصد هزار ریال و در صورت تکرار از سیصد هزار ریال تا دو میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد.

قانون مدیریت پسماند

ماده ۱- جهت تحقق اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست کشور از آثار زیانبار پسماندها و مدیریت بهینه آنها، کلیه وزارتخانه و سازمانها و موسسات و نهادهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می باشد و کلیه شرکتهای و موسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی، موظفند مقررات و سیاستهای مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۴ - دستگاههای اجرایی ذی ربط موظفند جهت بازیافت و دفع پسماندها تدابیر لازم را به ترتیبی که در آیین نامه های اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، اتخاذ نمایند. آیین نامه اجرایی مذکور می بایستی دربرگیرنده موارد زیر نیز باشد:

- ۱ - مقررات تنظیم شده موجب گردد تا تولید و مصرف، پسماند کمتری ایجاد نماید.
- ۲ - تسهیلات لازم برای تولید و مصرف کالاهایی که بازیافت آنها سهل تر است، فراهم شود و تولید و

واردات

محصولاتی که دفع و بازیافت پسماند آنها مشکل تر است، محدود شود.

- ۳ - تدابیری اتخاذ شود که استفاده از مواد اولیه بازیافتی در تولید گسترش یابد.
- ۴ - مسؤولیت تأمین و پرداخت بخشی از هزینه های بازیافت بر عهده تولیدکنندگان محصولات قرار گیرد.

ماده ۵ - مدیریت های اجرایی پسماندها موظفند براساس معیارها و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تأمین و تضمین شود.

ماده ۶ - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌هایی که نقش اطلاع‌رسانی دارند و همچنین دستگاه‌های آموزشی و فرهنگی موظفند جهت اطلاع‌رسانی و آموزش، جداسازی صحیح، جمع‌آوری و بازیافت پسماندها اقدام و باسازمانها و مسؤولین مربوط همکاری نمایند.

ماده ۷ - مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عهده بخش‌داری‌ها می‌باشد. مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه به عهده تولیدکننده خواهد بود. در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداریها، دهیاریها و بخش‌داریها خواهد بود.

ماده ۸ - مدیریت اجرایی می‌تواند هزینه‌های مدیریت پسماند را از تولیدکننده پسماند با تعرفه‌ای که طبق دستورالعمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی برحسب‌نوع پسماند تعیین می‌شود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه‌های مدیریت پسماند نماید.

ماده ۱۳ - مخلوط کردن پسماندهای پزشکی با سایر پسماندها و تخلیه و پخش آنها در محیط و یا فروش، استفاده و بازیافت این نوع پسماندها ممنوع است.

ماده ۱۵ - تولیدکنندگان آن دسته از پسماندهایی که دارای یکی از ویژگی‌های پسماندهای ویژه نیز می‌باشند، موظفند با بهینه‌سازی فرآیند و بازیابی، پسماندهای خود را به حداقل برسانند و در مواردی که حدود مجاز در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی شده است، در حد مجاز نگهدارند.

ماده ۱۶ - نگهداری، مخلوط کردن، جمع‌آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، دفع، صدور و تخلیه پسماندها در محیط

برطبق مقررات این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن خواهد بود. در غیر این صورت اشخاص متخلف به حکم مراجع قضایی به جزای نقدی در بار اول برای پسماندهای عادی از پانصد هزار (۵۰۰ ۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال و برای سایر پسماندها از دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال و در صورت تکرار، هر بار به دو برابر مجازات قبلی در این ماده محکوم می‌شوند.

ماده ۱۸ - در شرایطی که آلودگی، خطر فوری برای محیط و انسان دارد، با اخطار سازمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، متخلفین و عاملین آلودگی موظفند فوراً اقداماتی را که منجر به بروز آلودگی و تخریب محیط زیست می‌شود متوقف نموده و بلافاصله مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نمایند. در صورت استتکاف، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و متخلفین و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.

ماده ۲۰- خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیرمجاز، علاوه بر مجازاتهای مذکور، به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد

قانون برنامه چهارم توسعه

ماده ۶۶: حامل‌های انرژی باید در وهله اول توسط دولت و بخش‌های وابسته به دولت، و در وهله دوم توسط شرکت‌های خصوصی مدیریت بهینه شود

ماده ۱۱۷: به منظور اصلاح ساختار تربیت بدنی، ترویج فرهنگ ورزش، توسعه کمی و کیفی دسترسی به ورزش پرورشی و همگانی و توسعه نظام استعدادیابی، تقویت حضور بخش غیر دولتی، توسعه امور پژوهشی و تربیت نیروی انسانی کیفی در برنامه چهارم مورد نظر می باشد.

بند ۵: وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری‌ها، در راستای تأمین و توزیع عادلانه فضاهای آموزشی، ورزشی و فرهنگی در کشور، مکلف هستند، به هنگام صدور مجوز احداث شهرها، شهرکها، مجریان پروژه‌های مذکور را نسبت به تأمین و احداث فضاهای مذکور، متناسب با زیربنای مسکونی موظف نمایند.

برنامه سوم توسعه

ماده ۱۰۴: به منظور حفاظت از محیط زیست و بهره‌گیری پایدار از منابع طبیعی کشور، اجرای موارد زیر الزامی است:

بند ز- به منظور کاهش آلودگی هوا در تهران بزرگ موارد ذیل در طی سال اول برنامه سوم انجام می‌گیرد:
۱- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و دستگاههای اجرایی که به نحوی از بودجه عمومی استفاده می‌کنند موظف‌اند نسبت به رفع عیوب منجر به تولید آلودگی خودروهای خود (از هر نوعی که باشند) اقدام نمایند.

بند ج - به منظور کاهش عوامل آلوده کننده محیط زیست، بالاخص در مورد منابع طبیعی و منابع آب کشور، واحدهای تولیدی موظف‌اند برای تطبیق مشخصات فنی خود با ضوابط محیط زیست و کاهش آلودگیها اقدام کنند. هزینه‌های انجام شده در این مورد به عنوان هزینه‌های قابل قبول واحدها منظور می‌گردد.

از واحدهائی که از انجام این امر خودداری نمایند و فعالیتهای آنها باعث آلودگی و تخریب محیط زیست گردد، جریمه متناسب با خسارت وارده اخذ و به درآمد عمومی واریز می‌گردد تا در قالب لوایح بودجه سنواتی برای اجرای طرحهای سالم‌سازی محیط زیست هزینه شود. آیین‌نامه این بند مشتمل بر مبلغ و چگونگی اخذ جرایم و نحوه هزینه آن به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیئت وزیران می‌رسد

آیین نامه اجرایی ماده ۱۰۴ برنامه سوم

ماده ۳ - کلیه واحدهایی که خروجی آنها آلودگی بیش از حد ضوابط معیارها و استانداردهای زیست محیطی دارند همچنین واحدهایی که فعالیت آنها باعث تخریب محیط زیست می‌شود موظفند پس از اخطار سازمان و تعیین مهلت اقدامات لازم را در جهت کاهش یا رفع آلودگی و تخریب به عمل آورند. هزینه‌های انجام شده از نظر مالیاتی قابل قبول خواهد بود.

ماده ۱۰۵ - کلیه طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ تولیدی و خدماتی باید پیش از اجرا و در مرحله انجام مطالعات امکان‌سنجی و مکان‌یابی، براساس ضوابط پیشنهادی شورای عالی حفاظت محیط زیست و مصوب هیأت وزیران مورد ارزیابی زیست محیطی قرار گیرد. رعایت نتایج ارزیابی توسط مجریان طرح‌ها و پروژه‌های مذکور الزامی است. نظارت بر حسن اجرای این ماده بر عهده سازمان برنامه و بودجه می‌باشد.

قوانین مجازات اسلامی

ماده ۶۷۵ - هرکس عمداً عمارت یا بنا یا کشتی یا هواپیما یا کارخانه یا انبار و بطور کلی هر محل مسکونی یا معد برای سکنی یا جنگل یا خرمن یا هر نوع محصول زراعی یا اشجار یا مزارع یا باغهای متعلق به دیگری را آتش بزند به حبس از دو تا پنج سال محکوم می‌شود.

ماده ۶۷۹ - هرکس به عمد و بدون ضرورت حیوان حلال گوشت متعلق به دیگری یا حیواناتی که شکار آنها توسط دولت ممنوع اعلام شده است را بکشد یا مسموم یا تلف یا ناقص کند به حبس از نود و یک روز تا شش ماه یا جزای نقدی از یک میلیون و پانصد هزار ریال تا سه میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۶۸۰ - هرکس برخلاف مقررات و بدون مجوز قانونی اقدام به شکار یا صید حیوانات و جانوران وحشی حفاظت شده نماید به حبس از سه ماه تا سه سال و یا جزای نقدی از یک و نیم میلیون ریال تا هیجده میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۶۸۱ - هرکس عالماً دفاتر و قباله‌ها و سایر اسناد دولتی را بسوزاند یا به هر نحو دیگری تلف کند به

حبس از دو تا ده سال محکوم خواهد شد .

ماده ۶۸۲ - هرکس عالماً هر نوع اسناد یا اوراق تجارتي و غير دولتي را که اتلاف آنها موجب ضرر غير است بسوزاند یا به هرنحو ديگرتلف کند به حبس از سه ماه تا دو سال محکوم خواهد شد .

ماده ۶۸۳ - هر نوع نهب و غارت و اتلاف اموال واجناس و امتعه یا محصولات که از طرف جماعتي بيش از سه نفر به نحو قهر و غلبه واقع شود چنانچه محارب شناخته نشوند به حبس از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد .

ماده ۶۸۴ - هرکس محصول ديگري را بچراند یا تاکستان یا باغ ميوه یا تخلستان کسی را خراب کند یا محصول ديگري را قطع و درو نماید یا به واسطه سرقت یا قطع آبی که متعلق به آن است یا با اقدامات و وسايل ديگر خشک کند یا باعث تضییع آن بشود یا آسیاب ديگري را از استفاده بياندازد به حبس از شش ماه تا سه سال وشلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می شود .

ماده ۶۸۵ - هرکس اصله نخل خرما را به هر ترتيب یا هر وسيله بدون مجوز قانونی از بين ببرد یا قطع نماید به سه تا ششماه حبس یا از یک ميليون و پانصد هزار تاسه ميليون ريال جزای نقدی یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد .

ماده ۶۸۶ - هرکس درختان موضوع ماده یک قانون گسترش فضای سبزرا عالماً عامداً و برخلاف قانون مذکور قطع یا موجبات از بين رفتن آنها را فراهم آورد علاوه بر جبران خسارت وارده حسب مورد به حبس تعزیری از شش ماه تا سه سال و یا جزای نقدی از سه ميليون تا هجده ميليون ريال محکوم خواهد شد .

ماده ۶۸۸ - هر اقدامی که تهديد عليه بهداشت عمومی شناخته شود از قبيل آلوده کردن آب آشاميدنی یا توزیع آب آشاميدنی آلوده ، دفع غير بهداشتی فضولات انسانی و دامی و مواد زايد ، ريختن مواد مسموم کننده در رودخانه ها ، زباله در خیابانها و کشتار غيرمجاز دام ، استفاده غيرمجاز فاضلاب خام یا پس آب تصفيه خانه های فاضلاب برای مصارف کشاورزی ممنوع میباشد ومرتکبين چنانچه طبق قوانین خاص مشمول مجازات شديدتری نباشندبه حبس تا یک سال محکوم خواهند شد . &

ماده ۶۸۹ - در تمام موارد مذکور در این فصل هرگاه حرق و تخریب و سایر اقدامات انجام شده منتهی به قتل یا نقص عضو یا جراحت و صدمه به انسانی شود مرتکب علاوه بر مجازاتهای مذکور حسب مورد به قصاص و پرداخت ديه و در هر حال به تادیه خسارات وارده نیز محکوم خواهد شد .

ماده ۶۹۰ - هرکس به وسيله صحنه سازی از قبيل پی کنی ، دیوارکشی ، تغییر حدفاصل ، امحای مرز ، کرت بندی ، نهرکشی ، حفرچاه ، غرس اشجار و زراعت وامثال آن به تهیه آثار تصرف در اراضی مزروعی اعم از کشت شده یا در آیش زراعی ، جنگلها و مراتع ملی شده ، کوهستانها ، باغها قلمستانها ، منابع آب ، چشمه سارها ، انهارطبیعی و پارکهای ملی ، تاسیسات کشاورزی ودامداری ودامپروری وکشت وصنعت وراضی موات و بایر و سایر اراضی واملاک متعلق به دولت یا شرکتهای وابسته به دولت یا شهرداریها یا اوقاف و همچنین اراضی و املاک وموقوفات و محبوسات واثلاث باقیه که برای مصارف عام المنفعه اختصاص یافته یا اشخاص حقیقی یا

حقوقی به منظور تصرف یا ذیحق معرفی کردن خود یا دیگری ، مبادرت نماید یا بدون اجازه سازمان حفاظت محیط زیست یا مراجع ذیصلاح دیگر مبادرت به عملیاتی نماید که موجب تخریب محیط زیست و منابع طبیعی گردد یا اقدام به هرگونه تجاوز و تصرف عدوانی یا ایجاد مزاحمت یا ممانعت از حق در موارد مذکور نماید به مجازات یک ماه تا یک سال حبس محکوم می شود .

دادگاه موظف است حسب مورد رفع تصرف عدوانی یا رفع مزاحمت یا ممانعت از حق یا اعاده وضع به حال سابق نماید .

ماده ۶۹۱ - هرکس به قهر و غلبه داخل ملکی شود که در تصرف دیگری است اعم از آنکه محصور باشد یا نباشد یا در ابتدای ورود به قهر و غلبه نبوده ولی بعد از اخطار متصرف به قهر و غلبه مانده باشد علاوه بر رفع تجاوز حسب مورد به یک تا شش ماه حبس محکوم می شود . هرگاه مرتکبین دو نفر یا بیشتر بوده و لااقل یکی از آنها حامل سلاح باشد به حبس از یک تا سه سال محکوم خواهند شد .

ماده ۶۹۶ - در کلیه مواردی که محکوم علیه علاوه بر محکومیت کیفری به رد عین یا مثل مال یا ادای قیمت یا پرداخت دیه و ضرروزیان ناشی از جرم محکوم شده باشد و از اجرای حکم امتناع نماید در صورت تقاضای محکوم له دادگاه با فروش اموال محکوم ، علیه بجز مستثنیات دین حکم را اجرا یا تا استیفاء حقوق محکوم له ، محکوم علیه را بازداشت خواهد نمود .

قانون حفظ نباتات

ماده ۹: برای جلوگیری از ورود و سرایت آفات و بیماریهای خطرناک نباتی سازمان حفظ نباتات از صدور پروانه مواد مشروحه در زیر خودداری خواهد نمود.

- ۱ - پنبه (تخم، وش، پنبه محلوج و کلیه قسمتهای مختلف این نبات)
- ۲ - انواع سیب زمینی
- ۳ - انواع بذر چغندر
- ۴ - شلتوک
- ۵ - نهال، قلمه و پیوند مرکبات
- ۶ - نهال، قلمه و پیوند انواع اشجار میوه
- ۷ - نهال، قلمه و میوه زیتون
- ۸ - نهال و قلمه مو
- ۹ - قلمه نیشکر
- ۱۰ - نهال انواع سوزنی برگها
- ۱۱ - نهال موز و انبه و اوکادو
- ۱۲ - نشاء توت فرنگی

- ۱۳- بذور کنف، کاهو، ذرت خوشه‌ای، لوبیا، سوژا و یونجه
- ۱۴- بذور توتون و تنباکو
- ۱۵- انواع حشرات زنده و قارچها و باکتریهای مضره
- ۱۶- انواع میوه و مرکبات

ماده ۱۱: واردکردن بذر - پیاز - قلمه - پیوند - ریشه - میوه - نهال و تخم نباتات و به طور کلی هرگونه نبات و قسمتهای نباتی به کشور مستلزم تحصیل پروانه قبلی از وزارت کشاورزی است. به اشخاصی که بدون پروانه اجناس مزبور را وارد کنند اخطار می‌شود که حداکثر در ظرف مدت یک ماه به خارج از کشور برگردانند والا با حضور نماینده سازمان حفظ نباتات در گمرک معدوم خواهدشد.

قانون خرید و تملک اراضی و املاک

ماده ۱۰: چنانچه قبل از تصویب این قانون، اراضی، ابنیه یا تأسیساتی براساس قوانین موضوعه قبلی به تصرف وزارتخانه‌ها، مؤسسات، و شرکت‌های دولتی و یا وابسته به دولت و همچنین شهرداری‌ها، بانک‌ها، و دانشگاه‌های دولتی یا سازمان‌هایی که شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام باشد درآمده و یا در محدوده مورد تصرف قرار گرفته باشد که براساس قوانین مذکور دولت مکلف به پرداخت بهای عادلانه و حقوق و خسارات متعلقه بوده ولی تعیین بهای آن و یا حقوق و خسارات متعلقه منجر به صدور نظر قطعی در مراجع ذیصلاح نشده باشد و یا به تصرف مجری طرح درنیامده باشد بها و حقوق و خسارات مربوط به شرح زیر پرداخت خواهد شد:

الف- ارزش کلیه اعیانی اعم از هرگونه ساختمان، تأسیسات، مستحذات و سایر حقوق متعلقه طبق مقررات این قانون تقویم و نقداً پرداخت می‌شود.

ب- بهای زمین‌های دایر در بخش خصوصی به قیمت روز تقویم و پرداخت خواهد شد و بابت زمین‌های موات، جنگل‌ها، مراتع و هر قسمتی که طبق قانون اساسی جزو اموال عمومی درآمده وجه پرداخت نخواهد شد. زمین‌های دایر را به آن قسمت که اضافه بر حداکثر مجاز زمین‌های مذکور در قانون مصوب شورای انقلاب که توسط وزارت کشاورزی پیشنهاد شده هیچگونه وجهی تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۱۱: هرگاه برای اجرای طرح «دستگاه اجرایی» احتیاج به اراضی دایر یا بایر، ابنیه یا تأسیسات متعلق به سایر وزارتخانه‌ها یا مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت و همچنین شهرداری‌ها، بانک‌ها، و دانشگاه‌های دولتی و سازمان‌هایی که شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام است داشته باشد واگذاری حق استفاده به موجب موافقت وزیر یا رئیس مؤسسه یا شرکت که ملک را در اختیار دارد ممکن خواهد بود. این

واگذاری به صورت بلاعوض می‌باشد و در صورتی که مسئولین مربوط به توافق نرسند طبق نظر نخست‌وزیر عمل خواهد شد.

قانون حفظ و گسترش فضای سبز

ماده ۱- به منظور حفظ و گسترش فضای سبز و جلوگیری از قطع بی رویه درختان ، قطع هر نوع درخت در معابر ، میداين ، بزرگراهها ، پارکها ، باغات ، بوستان ها و محل هایی که به تشخیص شورای اسلامی شهر ، باغ (اعم از باغ ، باغچه و زمین مشجر) شناخته شوند در محدوده شهرها بدون اجازه شهرداری و رعایت ضوابط مربوطه ممنوع است.

تشخیص مصادیق و ضوابط چگونگی اجراء این ماده در چهارچوب آئین نامه مربوط توسط کمیسیون مرکب از شهرداری و سازمانهای مسکن و شهرسازی و حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد.

ماده ۲- تبصره (۱) ماده (۴) به شرح ذیل اصلاح و جایگزین می‌شود:

تبصره ۱- تفکیک اراضی مشجر و باغات فقط بر اساس ضوابط ماده (۱) این قانون و با رعایت سایر مقررات شهرسازی و درج عنوان باغ در اسناد صادره مجاز است ولی قطع درخت در هر محل و با هر مساحت بدون کسب اجازه وفق مقررات این قانون ممنوع است.

ماده ۳- تبصره (۳) ماده (۴) به شرح ذیل اصلاح و جایگزین می‌شود:

تبصره ۳- مالکین باغات و محلهایی که به صورت باغ شناخته می‌شوند مکلفند به ازای درختهایی که اجازه قطع آنها از سوی شهرداری صادر می‌شود به تعداد معادل دوبرابر محیط بن درختان قطع شده در همان محل و یا هر محلی که شهرداری تعیین خواهد کرد درخت با محیط بن حداقل ۱۰ سانتی متر بر طبق ضوابط و دستورالعمل های موجود در فصل مناسب غرس نمایند.

ماده ۴- متن ذیل جایگزین ماده (۶) می‌شود:

هر کس بدون کسب مجوز از شهرداری و برخلاف مقررات این قانون مرتکب قطع درخت شود و یا موجبات از بین رفتن درختان مشمول این قانون را فراهم سازد به حبس تعزیری از یک ماه تا شش ماه و پرداخت جزای نقدی بر حسب نوع ، محیط، سن و موقعیت درخت از یک میلیون تا ده میلیون ریال علاوه بر پرداخت عوارض شهرداری مربوط به قطع درخت محکوم خواهد شد.

ماده ۶- کلیه مقررات و مفاد قانونی مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

قانون اصلاح قانون ایمنی راهها

ماده ۷- ریختن زباله ، نخاله ، مصالح ساختمانی ، روغن موتور و نظایر آن و یا نصب و استقرار تابلو یا هر شیئی دیگر در راهها و راه آهن و حریم قانونی آنها در داخل یا خارج از محدوده قانونی شهرها و همچنین هر گونه عملیات که موجب اختلال در امر تردد وسایل نقلیه میشود و نیز ایجاد را دسترسی ممنوع است .

قانون شهرداری

ماده 55: وظایف شهرداری به شرح ذیل است:

۱- ایجاد خیابانها و کوچه‌ها و میدانها و باغهای عمومی و مجاری آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه.
۲- تنظیف و نگهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آبها و فاضلاب و تنقیه قنوات مربوط به شهر و تأمین آب و روشنایی به وسائل ممکنه.

تبصره ۳- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مؤسسات خیریه که تأمین آب شهرها را قبل از تصویب این قانون به عهده داشته اند و عملیات آنها مورد تأیید شهرداری محل و وزارت کشور باشد، می توانند کماکان بکار خود ادامه دهند.

قانون توزیع عادلانه آب

ماده ۲: بستر انهار طبیعی و کانالهای عمومی و رودخانه ها اعم از اینکه دائم یا فصلی داشته باشند و مسیلهها و بستر مردابها و برکه های طبیعی در اختیار حکومت جمهوری اسلامی ایران است و همچنین است اراضی ساخلی و اراضی مستحده که در اثر پائین رفتن سطح آب دریاها و دریاچه ها و یا خشک شدن مردابها و باتلاق ها پدید آمده باشد در صورت عدم احیاء قبل از تصویب قانون نحوه احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی است .

تبصره ۳: ایجاد هر نوع اعیانی و حفاری و دخل و تصرف در بستر رودخانه ها و انهار طبیعی و کانالهای عمومی و مسیلهها و مرداب و برکه های طبیعی و همچنین در حریم قانونی سواحل دریاها و دریاچه ها اعم از طبیعی و یا مخزنی ممنوع است مگر با اجازه وزارت نیرو .

تبصره ۴: وزارت نیرو در صورتیکه اعیانیهای موجود در بستر و حریم انهار و رودخانه ها و کانالهای عمومی و مسیلهها و مرداب و برکه های طبیعی را برا یامور مربوط به آب یا برق مزاحم تشخیص دهد به مالک یا متصرف اعلام خواهد کرد که ظرف مدتی معینی در تخلیه و قلع اعیانی اقدام کند و در صورت استتکاف وزارت نیرو با اجازه و نظارت دادستان یا نماینده او اقدام به تخلیه و قلع خواهد کرد .

ماده ۳ : استفاده از منابع آبهای زیرزمینی باستثنای موارد مذکور در ماده این قانون از طریق حفر هر نوع چاه و قنات و توسعه چشمه در هر منطقه از کشور با اجازه و موافقت وزارت نیرو باید انجام شود و وزارت مذکور با توجه به خصوصیات هیدروژئولوژی منطقه (شناسائی طبقات زمین و آبهای زیرزمینی) و مقررات پیش بینی شده در این قانون نسبت به صدور پروانه حفر و بهره برداری اقدام میکند.

ماده ۴ : در مناطقی که به تشخیص وزارت نیرو مقدار بهره برداری از منابع آبهای زیرزمینی بیش از حدمجاز و یا در مناطقی که طرحهای دولتی ایجاب نماید، وزارت نیرو مجاز است با حدود جغرافیائی مشخص حفر چاه عمیق یا نیمه عمیق و یا قنات و یا هر گونه افزایش در بهره برداری از منابع آب منطقه را برای مدت معین ممنوع سازد. تمدید یا رفع این ممنوعیت یا وزارت نیرو است.

ماده ۵ : در مناطق غیر ممنوعه حفر چاه و استفاده از آب آن برای مصرف خانگی و شرب و بهداشتی و باغچه تا ظرفیت آبدهی ۲۵ متر مکعب در شبانه روز مجاز است و احتیاج به صدور پروانه حفره بهره برداری ندارد ولی مراتب باید به اطلاع وزارت نیرو برسد. وزارت نیرو در موارد لازم میتواند از این نوع چاهها بمنظور بررسی آبهای منطقه و جمع آوری آمار و مصرف آن بازرسی کند.

ماده ۶ : صاحبان و استفاده کنندگان از چاه یا قنات مسئول جلوگیری از آلودگی آب آنها هستند و موظفند طبق مقررات بهداشتی عمل کنند. چنانچه جلوگیری از آلودگی آب خارج از قدرت آنان باشد مکلفند مراتب را به سازمان حفاظت محیط زیست با وزارت بهداشتی اطلاع دهند.

ماده ۹ : در مواردیکه آب شور و یا آب آلوده یا آب شیرین مخلوط شود چنانچه وزارت نیرو لازم تشخیص دهد میتواند پس از اطلاع به صاحبان و استفاده کنندگان مجرای آب شور یا آلوده را مسدود کند. و در صورتیکه این کار از لحاظ فنی امکان پذیر نباشد چاه یا مجرا را بدون پرداخت خسارت عندالاقضاء مسدود یا منهدم سازد. چنانچه مسلم شود صاحب چاه شرایط و مشخصات مندرج در پروانه حفر و بهره برداری رارعايت نموده است، خسارت وارده برصاحب چاه را وزارت نیرو جبران خواهد کرد.

ماده ۱۰ : برای جلوگیری از اتلاف آب زیر زمینی خصوصاً در فصولی از سال که احتیاج به بهره برداری از آب زیرزمینی نباشد صاحبان چاههای آرتزین یا قناتهاییکه منابع آنها تحت فشار باشد موظفند از طریق نصب شیرودریچه از تخلیه دائم آب زیرزمینی جلوگیری کنند.

ماده ۱۱ : در چاههای آرتزین و نیمه آرتزین و دارندگان پروانه چاه مکلفند چنانچه وزارت نیرو لازم بداند بوسیله پوشش جداری و یا طرز مناسب دیگری به تشخیص وزارت نیرو از نفوذ آب مخزن تحت فشار در قشرهای دیگر جلوگیری کنند.

ماده ۱۲ : هر چاه باستثناء چاههای مذکور در ماده ۵ این قانون در صورت ضرورت بتشخیص وزارت نیرو باید مجهز به وسائل اندازه گیری سطح آب و میزان آبدهی طبق نظر وزارت نیرو باشد. چنانچه اندازه گیری آب استخراجی از چاه و وجود کنتور نیز ضروری باشد وزارت نیرو به هزینه صاحب پروانه اقدام به تهیه و نصب کنتور مینماید. در هر حال دارندگان پروانه مکلفند گزارش مقدار آب مصرف شده را طبق درخواست و دستورالعمل وزارت نیرو ارائه دهند.

ماده ۱۳ : اشخاص حقیقی و حقوقی که حرفه آنها حفاری است و با وسائل موتوری اقدام به حفر چاه یا قنات میکنند باید پروانه صلاحیت حفاری از وزارت نیرو تحصیل کنند و بدون داشتن پروانه مذکور مجاز به حفاری با وسائل موتوری نخواهد بود.

اشخاص فوق الذکر موظفند کلیه شروط مندرج در پروانه صلاحیت حفاری و پروانه حفر چاه یا قنات را رعایت کنند و در صورت تخلف پروانه آنها لغو خواهد شد و اگر بدون پروانه اقدام به حفر چاه یا قنات کنند در مورد اشخاص حقیقی مالکین دستگاه و در مورد اشخاص حقوقی مدیران عامل شرکتها و یا سازمانها و موسسات حفاری به مجازات مقرر در ماده ۴۵ این قانون محکوم خواهند شد و در صورت تکرار وزارت نیرو میتواند با اجازه دادستانی دستگاه حفاری را توقیف نماید. دادگاه تکلیف دستگاه حفاری را تعیین خواهد کرد.

ماده ۱۴ : هرگاه در اثر حفر و بهره برداری از چاه یا قنات جدید الاحداث در اراضی غیر محیاه آب منابع مجاور نقصان یابد و یا خشک شود، به یکی از طرق زیر عمل میشود:

ماده ۱۷ : اگر کسی مالک چاه یا قنات یا مجرای آبی در ملک غیر باشد تصرف چاه یا قنات یا مجرا فقط از نظر مالکیت چاه یا قنات و مجرا و برای عملیات مربوط به قنات و چاه و مجرا خواهد بود و صاحب ملک میتواند در اطراف چاه و قنات و مجرا و یا اراضی بین دو چاه تا حریم چاه و مجرا هر تصرفی که بخواهد بکند مشروط بر اینکه تصرفات او موجب ضرر و صاحب قنات و چاه و مجرا نشود.

ماده ۲۵ : دارندگان پروانه مصرف ملزم هستند که از مصرف و اتلاف غیر معقول آب اجتناب نمایند و مجاری اختصاصی مورد استفاده خود را بنحوی که این منظور را تامین کند احداث و نگهداری کنند، اگر به هر علتی مسلم شود که نحوه مصرف، معقول و اقتصادی نیست در این صورت برحسب مورد وزارت نیرو به وزارت کشاورزی مراتب با ذکر علل و ارائه دستورهایی فنی به مصرف کننده اعلام میدارد. هرگاه در مدت معقول تعیین شده در اخطار مزبور که بهر حال از کسال تجاوز نخواهد کرد مصرف کننده به دستورهایی فنی فوق الذکر عمل ننماید یا متخلف طبق ماده ۴۵ این قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۲۸ : بجز آنچه که در پروانه قید شده است برساندوهمچنین حق انتقال پروانه صادره را به دیگری بدون اجازه وزارت نیرو نخواهد داشت مگر بتبع زمین و برای همان مصرف با اطلاع وزارت نیرو.

ماده ۳۰: گزارش کارکنان وزارت نیرو و موسسات تابعه و کارکنان وزارت کشاورزی (بنا به معرفی وزیر کشاورزی) که بموجب ابلاغ

ماده ۳۴: آب بران موظف به پرداخت بهای آب مصرفی و یاعوارض آن براساس بندهای الف و ب مذکور در ماده ۳۳ این قانون میباشند والاب مصر فکننده ای که حاضر به پرداخت آب بهاء نگردیده است پس از مهلت معقولی که از طرف دولت به مصرف کننده داده خواهد شد قطع میگردد و چنانچه مصرف کننده از پرداخت بدهیهای معوقه خود بابت آب بهاء و یا عوارض استنکاف نماید دولت صورت بدهی مصرف کننده راجهت صدور اجرائیه به اداره ثبت محل ارسال خواهد کر و اداره ثبت مکلف است بر طبق مقررات اجار یاسناد رسمی لازم الاجراء نسبت به صدور ورقه اجرائیه و ووصل مطالبات از بدهکار اقدام کند.

ماده ۳۵: در مورد حفاظت و نگهداری چاه : قنات : نهر : جوی و استخر و هر منبع یا مجرا و تاسیسات آبی مشترک کلیه شرکاء به نسبت سهم خود مسئولند.

ماده ۳۶: مصرف کنندگان آب از مجاری و سردهنه مشترک مسئول نگهداری تاسیسات مشترک هستند و هیچکس بدون اجازه وزارت نیرو حق احداث و تغییر مقطع و مجرای آب و انشعاب جدید را ندارد و هر بالادستی مسئول خساراتی است که از عمل غیر متعارف او به پائین دستی وارد می آید

ماده ۳۷: هیچ نهر و جوی و قنات و چاهی نباید در اماکن وجاده های عمومی و اماکن متبرکه و باستانی و حریم آنها بصورتی باشد که ایجاد و مزاحمت برای ساکنین و عابرین و وسائط نقلیه و اماکن مذکور نماید در غیر اینصورت مالک یا مالکین موظفند طبق مشخصات فنی وزارتخانه های مربوطه اقدامات لازم برای رفع خطر و یامزاحمت را بعمل آورند. در صورتیکه مالک یا مالکین از اجرای اخطار کتبی وزارتخانه ذیربط و شهرداری (در شهرها) حداکثر بمدت یکماه طبق مشخصات مذکور، در رفع خطر اقدام نکنند دولت برای رفع خطر راسا اقدام و هزینه آنرا از مالک یا مالکین دریافت خواهد کرد و در صورتکی خطر قابل رفع نباشد آنرا مسدود مینماید.

ماده ۴۰: در مواردی که کانالها یا نهار مورد استفاده اشخاص مانع از عملیات عمرانی و یا بهره برداری صاحب زمین گردد. صاحب زمین میتواند بجای آنها مجرای دیگری با تصویب وزارت نیرو بصورتیکه سبب اتلاف آب و یا موجب اشکال در امر آبرسانی یا آبیاری نگردد به هزینه خود احداث کند.

ماده ۴۱: هرگاه آب بران نتوانند در مودر مسیر و یا طرز انشعاب آب از مجرای طبیعی یا کانال اصلی با یکدیگر توافق نمایند حسب مورد وزارت نیرو و وزارت کشاورزی میتواند با توجه به اینکه به حق دیگری لطمه ای نرسد مسیر یا انشعاب را تعیین کند.

قانون تشکیل شرکتهای آب و فاضلاب

ماده ۴- با تشکیل شرکتهای موضوع این قانون هر یک از شرکتهای و موسسات و واحدهائی ه در حال حاضر امر تقسیم و توزیع آب شهری و جمع آوری و دفع فاضلاب و بهره برداری از آنها بعهده دارند منحل و کلیه تاسیسات ماشین آلات ، ابنیه و هر نوع مایملک و حقوق آنها با رعایت مقررات مربوط تملک می گردد .

قانون کار

ماده ۸۵: صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور رعایت دستورالعملهائی که از طریق شورای عالی حفاظت فنی (جهت تامین حفاظت فنی) و وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی (جهت جلوگیری از بیماریهای حرفه ای و تامین بهداشت کار و کارگر و محیط کار) تدوین می شود، برای کلیه کارگاهها ، کارفرمایان ، کارگران و کارآموزان الزامی است .

آئین نامه اجرایی قانون حفاظت محیط زیست

ماده ۳- شورای عالی حفاظت محیط زیست علاوه بر وظایف و اختیاراتی که در قانون شکار و صید برای شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید مقرر بوده دارای وظایف و اختیارات زیر است :

الف - تعیین مناطقی تحت عنوان پارک ملی ، آثار طبیعی ملی ، پناهگاه حیات وحش ، منطقه حفاظت شده و تصویب حدود این مناطق با رعایت نکات زیر:

۱ - مفاد ماده ۲۷ قانون شکار و صید مصوب خرداد ماه ۱۳۴۶ همچنین قوانین و مقررات مربوط به سازمان جنگل ها و مراتع .

۲- کسب موافقت وزیر جهاد سازندگی در مورد مناطقی که با اجازه یا توسط سازمان جنگل ها و مراتع کشور در آنها طرح جنگلداری یا مراتع داری به موقع عمل گذارده شده یا می شود.

۳- کسب موافقت وزیر معادن و فلزات در مورد مناطقی که طرح های اکتشاف و بهره برداری از مواد معدنی طبق قوانین مربوط اجراء می گردد.

صدور هرگونه پروانه اکتشاف و بهره برداری از مواد معدنی برای مناطقی که تحت عنوان پارک ملی ، آثار طبیعی ملی ، پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده تعیین گردیده اند موکول به موافقت شورای عالی محیط زیست می باشد.

تبصره - تعریف مناطق و تعیین ضوابط و مقررات مربوط به مناطق مذکور در این بند به موجب آیین نامه اجرایی این قانون خواهد بود.

ب - تعیین انواع و مدت اعتبار و بهای پروانه های موضوع ماده ۸ این قانون .

ج - موافقت با اعطاء جایزه به اشخاص طبق آیین نامه اجرایی این قانون .

ماده ۱۷ - در صورتی که عرصه و اعیان املاک واقع در محدوده مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ این قانون مورد نیاز باشد سازمان می تواند طبق مقررات قانونی خرید اراضی و ابنیه و تأسیسات برای حفظ آثار تاریخی و باستانی مصوب آذر ماه ۱۳۴۷ خریداری و تصرف نماید.

قانون جلوگیری از آلودگی هوا

ماده ۲: شهرهای مشمول محدودیتی ممنوعیت تردد وسایل نقلیه موضوع این آئین نامه در نقاطی که بنا به اعلام سازمان حفاظت محیط زیست ، آلودگی هوا ناشی از تردد وسایل نقلیه موتوری بیش از حد مجاز و سهم وسایل نقلیه موتوری و تردد شهری در آلودگی هوای آنها بیش از سایر منابع آلوده کننده باشد، به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست یا شهرداری مربوط یا نیروی انتظامی و تصویب شورای هماهنگی ترافیک استان مربوط تعیین می شوند.

تبصره ۱: وزیر کشور به عنوان نماینده ویژه رئیس جمهوری برای تعیین ساعات و محدوده ممنوعه تردد و نیز وسایل نقلیه مجاز موضوع تبصره ماده (۶) قانون جلوگیری از آلودگی هوا تعیین می شود

تبصره ۲: هر گونه سیاستگذاری و اتخاذ تصمیم در خصوص تعیین محدوده ، ساعات ممنوعیت ، تعداد و نوع خودروهای آزاد مجاز، اعتبار و نوع مجوز تردد و امثال آن در تهران بنا به پیشنهاد شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و تصویب وزیر کشور ودر شهرهای دیگر به پیشنهاد شورای هماهنگی ترافیک استان و تصویب وزیر کشور، تعیین می گردد.

تبصره ۳: اعمال هرگونه ممنوعیت و محدودیت تردد باید همزمان ب پیش بینی تسهیلات حمل و نقل عمومی لازم برای مردم آن محدوده باشد.

ماده ۳: عبور و مرور وسایل نقلیه مجاز در محدوده و ساعات ممنوعه که مطابق تبصره های ماده (۲) تعیین می شود منوط به اخذ مجوز تردد از شهرداری مربوط است .
تبصره : بهای مجوزهای صادره ، توسط سازمان حمل و نقل ترافیک تعیین می شود.

ماده ۵: شهرداری های کشور مکلف هستند از طریق انتشار آگهی در رسانه های همگانی ، مردم را از محدوده ها و ساعات ممنوعه تردد آگاه نمایند و با نصب تابلوهای ویژه با هماهنگی اداره راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در میان ورودی محدوده ممنوعه ، هشدارهای لازم را به عموم افراد بدهند.

ماده ۷: به منظور کاهش تعداد و طول سفرهای روزانه شهری ، کاهش مراجعات حضوری به دستگاه های اجرائی ، کاهش شلوغی و تراکم ترافیک و ترویج فرهنگ استفاده از وسایل حمل و نقل همگانی در شهرهای بزرگ ،

کشور، شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور موظف است با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و سایر وزارتخانه ها و سازمانها به تناسب موضوع ، راهکارهای مناسب را در جهت غیرمتمرکز کردن خدمات اداری و بانکی در امور غیرستادی ، توزیع ساعات شروع و اتمام کار(مدارس ، ادارات ، بانکها،بازار و غیره)، تفویض اختیار امور قابل واگذاری به ادارات تابعه ، هدایت شهرداری ها به ایجاد مجتمع های خدمات محله و مناطق شهری و افزایش تعداد شعب ادارات و ارگانهای جاذب سفر به تناسب نیاز جمعیت شهرها نظایر آن را تدوین و تصویب نماید. همچنین به منظور کاهش آلودگی هوا ناشی از تردد وسایل نقلیه موتوری و تقلیل سفرهای غیر ضرور شهری با هماهنگی وزارت پست و تلگراف و تلفن ترتیبی اتخاذ کند تا کلیه دستگاههای دولتی و موسسات عمومی به ویژه ارائه دهندگان خدمات عمومی ، به طور سالانه درصدی از مراجعات حضوری ارباب رجوع خود را با استفاده از شبکه پست ، پست بانک ، مخابرات ، شبکه اطلاع رسانی الکترونیک و جایگزین اطلاع رسانی و به کارگیری شیوه مکاتبه به جای مراجعه ، پاسخگوئی کنند.

تبصره : میزان کاهش مراجعات و فهرست انواع خدمات قابل ارائه از راههای یاد شده ، در هر سال به پیشنهاد شورای عالی هماهنگی ترافیک و باهماهنگی دستگاه های ذیربط تهیه و به تصویب شورای عالی اداری می رسد.

ماده ۱۰: به منظور کاهش آلودگی هوا در تهران و شهرهای بزرگ ، دستگاه های اجرائی ، شهرداری ها، نیروی نظامی و انتظامی موظفند نسبت به تبدیل به گازسوز نمودن (گازطبیعی) تدریجی وسایل نقلیه تحت اختیار خود، براساس زمانبندی مشخص اقدام نمایند. سازمان حفاظت محیط زیست کشور موظف است گزارش سالانه عملکرد دستگاهها را به دولت گزارش نماید. این اقدام در مورد نیروهای مسلح با هماهنگی و موافقت ستاد کل نیروهای مسلح انجام می شود.

آئین نامه اجرایی جلوگیری از آلودگی صوتی

ماده ۲: اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی هوا را فراهم نماید ممنوع است . منظور از آلودگی هوا عبارتست از وجود و پخش یک یا چند آلوده کننده اعم از جامد، مایع ، گاز، تشعشع پرتوزا و غیر پرتوزا در هوای آزاد به مقدار و مدتی که کیفیت آن را به طوری که زیان آور برای انسان و یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد.

ماده ۷: در مواقع اضطراری که به علت کیفیت خاص جوی ، آلودگی هوای شهرها به حدی برسد که به تشخیص وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی سلامت انسان و محیط زیست را شدیداً به مخاطره بیندازد، سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت کشور (شهرداریها و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) ممنوعیت ها یا محدودیت های موقت زمانی ، مکانی و نوعی را برای منابع آلوده کننده برقرار نموده و بلافاصله مراتب را از طریق رسانه های همگانی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

با برطرف شدن وضعیت اضطراری و کاهش آلودگی هوا، سازمان نسبت به رفع ممنوعیت و محدودیت برقرار شده اقدام و مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

ماده ۱۲: احداث کارخانجات و کارگاه های جدید و توسعه و تغییر محل و یا خط تولید کارخانجات و کارگاه های موجود مستلزم رعایت ضوابط و معیارهای سازمان حفاظت محیط زیست می باشد

آئین نامه جلوگیری از آلودگی آب

ماده ۲- اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی آب را فراهم نماید ممنوع است.

آئین نامه اجرایی کنترل و نظارت بهداشتی برسموم

ماده ۸: کلیه مراکز تهیه ، تولید ، نگهداری ، فروش ، بسته بندی و فرمولاسیون مواد شیمیایی و سموم باید مجهز به سیستم های پیشگیری و مقابله با حوادث شیمیایی باشند .

ماده ۹: کلیه کارخانجات ، کارگاهها و مراکز درمانی و صنفی و کلیه اشخاصی که به امر خرید یا استفاده از سموم و مواد شیمیایی اشتغال دارند ، موظفند ظروف خالی شده آنها را به نحو مناسب و با رعایت ضوابط زیست محیطی منهدم یا دفع نمایند .

آئین نامه معاینه فنی خودرو

ماده ۲ - رانندگی با وسیله نقلیه ای که فاقد برگ معاینه فنی معتبر می باشد ، ممنوع است. دارندگان وسایل نقلیه مکلفند وسایل نقلیه خویش را جهت انجام معاینه فنی مجاز تعیین شده حاضر و پس از احراز شرایط لازم ، برگه یا برچسب معاینه دریافت نمایند.

ماده ۵ - دوره های معاینه فنی انواع خودروها به شرح زیر می باشد:

الف- انواع وسایل نقلیه عمومی مسافربری و باربری در فواصل سه ماهه یا بیشتر .

ب- وسایل نقلیه متعلق به دولت ، نهادهای عمومی و غیر دولتی ، نیروهای نظامی و انتظامی در فواصل سه ماهه یا بیشتر.

پ- سایر وسایل نقلیه و موتورسیکلتها در فواصل سالانه یا بیشتر.

ماده ۶- مراکز مجاز معاینه فنی برای وسایل نقلیه ای که سالم و بدون نقص فنی تشخیص داده شوند ، برگ معاینه فنی صادر می نمایند . چنانچه ضمن معاینه ، وسیله نقلیه را تا تاریخی که در برگ اجازه نامه صادر شده و به وی تسلیم می گردد، به تعمیرگاه یا توقفگاه منتقل سازد.

آئین نامه بهداشت محیط

ماده ۲- هر اقدامی که تهدیدی برای بهداشت عمومی شناخته شود ممنوع می باشد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است پس از تشخیص هر مورد از مواردی که در حیطه وظایف وزارت می باشد راسا اقدام قانونی معمول و در سایر موارد موضوع را به مراجع ذیربط جهت انجام اقدامهای قانونی فوری اعلام نماید. متخلفان از مقررات بهداشت عمومی تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

ماده ۳ - آلوده کردن آب آشامیدنی عمومی ممنوع است و با متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ سلامت و بهداشت مردم مکلف است کیفیت آب آشامیدنی عمومی از نقطه آگیری تا مصرف را از نظر بهداشتی تحت نظارت مستمر قرار دهد.

ماده ۸ - مراجع صادر کننده پروانه کسب مراکز تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و اماکن عمومی مؤظفند ضمن رعایت ضوابط مربوط به خود، مقررات و توصیه های اعلام شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را نیز در این زمینه رعایت نموده و قبل از صدور پروانه کسب، نظریه بهداشتی از این وزارتخانه کسب نمایند.

ماده ۹ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی علاوه بر وظیفه قانونی مبارزه با ناقلین بیماریها عهده دار نظارت بر امر مبارزه با بندپایان، جوندگان و حیوانهای ناقل بیماریها نیز می باشد. مراجع ذیربط ملزم به رعایت دستورالعملهای بهداشت محیطی این وزارتخانه در این مورد هستند.

ماده ۱۰ - بمنظور پیشگیری از شیوع بیماریهای منتقل شده بوسیله بند پایان و حیوانات ناقل بیماری و همچنین جلوگیری از آلودگی محیط به سموم و مواد شیمیایی و در صورت امکان روشهای مبارزه از طریق بهسازی محیط ارجح بوده و دستگاههای اجرائی ذیربط موظف به بهسازی کانونهای جلب و تکثیر بندپایان و حیوانهای ناقل برابر توصیه ها و دستورالعملهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشند.

تبصره: شهرداری ها مکلفند در تنظیم روشهای جمع آوری، حمل و دفع زباله شهر و سایرخدمات شهری دستورالعملها و توصیه های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع ذیربط را رعایت نمایند.

آئین نامه مربوط به بستر انهار و مسیلهها

ماده ۱۱- شرکت های آب منطقه ای با همکاری شهرداری ها و ادارات ثبت اسناد و املاک مسیله های متروکه را شناسائی خواهند نمود تشخیص متروکه بودن مسیله ها در خارج از محدوده قانونی شهرها با شرکت آب منطقه ای است ولی در داخل محدوده قانونی شهرها شرکت مزبور با همکاری شهرداری ها تصمیم لازم را اتخاذ خواهد نمود، در صورت بروز اختلاف نظر، تشخیص وزارت نیرو معتبر می باشد.

ماده ۱۲- عبور لوله نفت و گاز و غیره از بستر و حریم رودخانه ها، انهار طبیعی مسیله ها، مرداب ها و برکه های طبیعی با موافقت وزارت نیرو بلامانع است. ولی مسئولیت حفاظت آنها با دستگاههای ذیربط خواهد بود.

ماده ۱۳- ادارات ثبت اسناد و املاک مکلف در موقع تحدید حدود املاک واقع در کنار رودخانه، نهر مسیله، مرداب، و برکه طبیعی و شبکه های آبیاری و آبرسانی و زهکشی وضعیت ملک مورد ثبت را نسبت به تاسیسات آبی فوق الذکر در روی نقشه ملک مشخص و یک نسخه از آن را همراه با توضیحات لازم برای تعیین یحد بستر و حریم به شرکت های آب منطقه ای ذیربط ارسال تا شرکت های مذکور حد بستر و حریم تاسیسات آبی را مشخص و به ادارات ثبت اعلام کنند. ادارات ثبت در چنین مواردی تنها پس از وصول پاسخ شرکت های آبی منطقه ای مبنی بر تعیین حد بستر و حریم تاسیسات فوق الذکر مجاز به صدور سند مالکیت خواهند بود.

ماده ۱۴- وزارتخانه و موسسات و شرکت های دولتی و شهرداری ها و همچنین سازمانها و نهادهای وابسته به دولت مکلفند قبل از اجرای طرحهای مربوط به خود و صدور پروانه لازم بستر و حریم.

ماده ۱۵- هرگاه حریم رودخانه ها و انهار و مسیله ها و مرداب ها و برکه های طبیعی و راههای اصلی و فرعی موجود تداخل نمایند قسمت مورد تداخل برای تاسیسات طرفین مشترکاً مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴

ماده ۱۵ و ۱۶: کارگاههایی که آلودگی آنها بیش از حد مجاز استانداردهای محیط زیست باشد، در صورتیکه با تعیین و اعلام و میزان آلودگی، و مهلت رفع آن یا با ممانعت از کار و فعالیت آن اقدامی بهتر نمایند در پایان مهلت مقرر به درخواست سازمان حفاظت محیط زیست و دستور مرجع قضایی ذیربط که بلافاصله توسط مأمورین انتظامی به مورد اجرا گذاشته می شود و از کار و فعالیت آن واحد جلوگیری می شود.

استانداردهای هوای پاک Ambient Air Standards

استاندارد ثانویه ^[2]		استاندارد اولیه ^[1]		نوع آلوده کننده
ppm	میکروگرم در متر مکعب	ppm	میکروگرم در متر مکعب	
۹	۱۰۰۰۰	۹	۱۰۰۰۰	منوکسید کربن حداکثر غلظت ۸ ساعته
۲۵	۴۰۰۰۰	۲۵	۴۰۰۰۰	• حداکثر غلظت ۱ ساعته
-/۰.۲	۶۰	-/۰.۳	۸۰	دی اکسید گوگرد معدل سالیانه
۰/۱	۲۶۰	۰/۱۴	۳۶۵	• حداکثر غلظت ۲۴ ساعته • حداکثر غلظت ۳ ساعته
۰/۵	۱۳۰۰			
-/۲۴	۱۶۰	-/۲۴	۱۶۰	هیدروکربن ها بجز متان حداکثر غلظت ۳ ساعته (۶-۹) صبح
-/۰.۵	۱۰۰	-/۰.۵	۱۰۰	دی اکسید نیتروژن متوسط غلظت سالیانه
	۶۰		۷۵	ذرات معلق معدل سالیانه
	۱۵۰		۲۶۰	• حداکثر غلظت ۲۴ ساعته
-/۰.۸	۱۶۰	-/۰.۸	۱۶۰	اکسیدهای فتوشیمیایی • حداکثر غلظت ۱ ساعته

نباید بیش از یکبار در سال رخ دهد.

- استانداردهای فوق برگرفته از حدود مورد نظر سازمان جهانی بهداشت و EPA می باشد.

حد مجاز آلودگی صوتی موضوع ماده ۲ آیین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی

در اجرای ماده ۲ آیین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی مصوب جلسه مورخ ۷۸/۳/۱۹ هیات وزیران حدود مجاز صدا در هوای آزاد ایران بشرح ذیل تعیین و موافقت می شود که از تاریخ تصویب در سطح کشور به مورد اجرا گذارده شود.

شبه ۱۰ شب الی ۷ صبح	روز ۷ صبح الی ۱۰ شب	نوع منطقه
* Leq(۳۰) dB (A)	Leq(۳۰) dB (A)	
۴۵	۵۵	۱- منطقه مسکونی
۵۰	۶۰	۲- منطقه تجاری- مسکونی
۵۵	۶۵	۳- منطقه تجاری
۶۰	۷۰	۴- منطقه مسکونی- صنعتی
۶۵	۷۵	۵- منطقه صنعتی

* Leq(۳۰) dB (A) = تراز معادل در مدت زمان ۳۰ دقیقه اندازه گیری در شبکه وزنی A می باشد و واحد آن دسی بل است.

حدود مجاز صدا در هوای آزاد ایران

شب از ساعت ۲۲ الی ۷	روز از ساعت ۷ الی ۲۲	نوع منطقه
dB(A)	dB(A)	
۴۵	۵۵	۱. منطقه مسکونی
۵۰	۶۰	۲. منطقه تجاری- مسکونی
۵۵	۶۵	۳. منطقه تجاری
۶۰	۷۰	۴. منطقه مسکونی- صنعتی
۶۵	۷۵	۵. منطقه صنعتی

مصوبه شورای عالی هماهنگی ترافیک

ماده ۷ - در مواقع اضطراری که به علت کیفیت خاص جوی، آلودگی هوای شهرها به حدی برسد که به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سلامت انسان و محیط زیست را شدیداً به مخاطره بیندازد، سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت کشور (شهرداریها و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های موقت زمانی، مکانی و نوعی را برای منابع آلوده کننده برقرار نموده و بلافاصله مراتب را از طریق رسانه‌های همگانی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

با برطرف شدن وضعیت اضطراری و کاهش آلودگی هوا، سازمان نسبت به رفع ممنوعیت و محدودیت برقرار شده اقدام و مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

مصوبه شورای عالی حفاظت فنی راجع به آئین نامه کارهای سخت و زیان آور

ماده ۳: کارفرمایان کلیه کارهای سخت و زیان آور که تمامی یا برخی از کارهای آنها سخت و زیان آور می‌باشند مکلفند اقدامات زیر را انجام دهند:

۱ - کارفرمایان کارگاه‌های تاسیس شده، تا تاریخ قانون یاد شده مکلفند حداکثر ظرف ۲ سال از تاریخ مزبور، نسبت به ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین نامه‌های مربوط (مصوب شورای عالی حفاظت فنی) و سایر قوانین موضوعه در این زمینه اقدام نمایند.

در مورد کارگاه‌هایی که پس از تصویب قانون یاد شده ایجاد می‌گردد کارفرمایان مربوط مکلفند گواهی لازم را از وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبنی بر رعایت ایمنی بهداشت و استاندارد بودن آنها طبق قانون کار اخذ نمایند. اجازه فعالیت این قبیل کارگاه‌ها مشروط به ارائه گواهی مزبور می‌باشد.

۲ - کارفرمایان مکلفند شاغلین در کارهای سخت و زیان آور را حداقل سالی یک بار به منظور آگاهی از روند سلامتی و تشخیص به هنگام بیماری و پیشگیری از فرسایش جسمی و روحی آنان توسط مراکز بهداشتی و درمانی مورد معاینه قرار داده و نتیجه را در پرونده‌های مربوط ضبط و یک نسخه از آن را به سازمان تامین اجتماعی ارائه نمایند.

۳ - تغییر شغل بیمه شده که در معرض فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور باشد براساس مقررات پیش بینی شده در قانون کار صورت می‌گیرد.

۴ - معاینات قبل از استخدام طبق ماده (۹۰) قانون تامین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴ - انجام می‌گردد.

ماده ۵: حذف صفت سخت و زیان آوری کار در اثر بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی توسط کارفرما بعد از گذشت «۲» سال از تاریخ تصویب قانون در هر کارگاه و خروج شغل از شمول این آیین نامه و یا استمرار سخت و زیان آوری کار، پس از اعلام نتایج بازدید و بررسی شرایط کار توسط کارشناسان موضوع ماده (۲) این آیین نامه و تایید کمیته استانی کارهای سخت و زیان آور انجام می‌گیرد.

تبصره - وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی مکلفند گزارش بازدید خود را از

کلیه کارگاه‌هایی که تمام یا برخی از مشاغل آنها سخت و زیان‌آور تشخیص داده شده است را به کمیته استانی مربوط ارایه نمایند.

ماده ۷: سیاستگذاری کشوری کارهای سخت و زیان‌آور موضوع این آیین‌نامه، ارزیابی مجدد مشاغلی که بدو سخت و زیان‌آور تعیین شده‌اند ولی براساس اطلاعات بعدی نیاز به بازنگری دارند، ایجاد هماهنگی و نظارت بر عملکرد و رسیدگی به درخواست کمیته‌های استانی موضوع ماده (۸) این آیین‌نامه و تعیین مشاغل سخت و زیان‌آور در تاسیسات ملی و مهم مانند نیروگاه‌ها و پالایشگاه‌ها و ... به عهده شورایی عالی حفاظت فنی خواهد بود.

ماده ۹: وظایف کمیته‌های استانی به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- تعیین و تطبیق مشاغل سخت و زیان‌آور با مواد این آیین‌نامه و اعلام به مراجع ذیربط و توجه ویژه به بانوان شاغل مشمول مشاغل سخت و زیان‌آور به خصوص در دوران بارداری و شیردهی.
 - ۲- بررسی و تشخیص مشاغل موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه که توسط بیمه شده، کارفرما یا سایر مراجع به عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور معرفی شده و اعلام نتیجه به متقاضی و سازمان‌های ذیربط.
 - ۳- بررسی مواردی که با اتخاذ تدابیر لازم حالت سخت و زیان‌آوری شغل یا مشاغل از بین رفته و در زمره مشاغل عادل درآمده‌اند و اعلام آن به مراجع ذیربط به منظور حذف مزایا و امتیازات و ... که به کار سخت و زیان‌آور تعلق گرفته است.
 - ۴- بررسی و ارایه پیشنهاد مشاغل جدید برای طرح در شورای عالی حفاظت فنی برای تعیین سخت و زیان‌آور بودن و یا نبودن آن.
 - ۵- اجرای سیاست‌ها و مصوبات شورای عالی حفاظت فنی.
- تبصره - کارفرمایان کارگاه‌ها مکلفند با کمیته موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه همکاری و مدارک مورد نیاز را در اختیار آنان قرار دهند.
- ماده ۱۴: شرایط بازنشستگی در کارهای سخت و زیان‌آور:
- ۱- بیمه شدگانی که حداقل ۲۰ سال سابقه کار متوالی یا ۲۵ سال سابقه کار متناوب و پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور را دارا باشند، بدون شرط سنی می‌توانند درخواست بازنشستگی از سازمان تامین اجتماعی نمایند.
 - ۲- چنانچه کمیسیون‌های پزشکی موضوع ماده (۹۱) قانون تامین اجتماعی قبل از رسیدن بیمه شده شاغل در کارهای سخت و زیان‌آور به سابقه مقرر در بند (۱) فوق، فرسایش جسمی و روحی وی را ناشی از اشتغال به کارهای سخت و زیان‌آور تشخیص و تایید نمایند.
 - ۳- این قبیل بیمه شدگان به صرف ارایه درخواست بازنشستگی مجاز به ترک کار نبوده و می‌باید احراز شرایط و استحقاق آنها جهت بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان‌آور رسماً از سوی سازمان تامین اجتماعی به آنها ابلاغ شود و سپس ترک کار نمایند.
 - ۴- چنانچه بیمه شده شرایط استفاده از بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان‌آور را طبق این آیین‌نامه احراز کند سازمان تامین اجتماعی مکلف است نسبت به برقراری مستمری وی از تاریخ ترک کار اقدام نماید.
 - ۵- بیمه شدگان شاغل که حداقل ۲۰ سال متوالی یا ۲۵ سال متناوب سابقه پرداخت حق بیمه در مشاغل سخت

و زیان آور مربوط به قبل از تاریخ تصویب قانون را داشته باشند و یا در آینده شرایط مذکور را احراز نمایند می‌توانند درخواست بازنشستگی خود را با رعایت بند (۳) این ماده به سازمان تامین اجتماعی تسلیم نمایند. ماده ۱۶: کارفرما مکلف است پس از احراز شرایط بازنشستگی بیمه شده شاغل در کارگاه وی، طبق این آیین نامه معادل چهاردرصد میزان مستمری برقراری بیمه شده نسبت به سنوات اشتغال او در مشاغل سخت و زیان آور را که توسط سازمان تامین اجتماعی محاسبه و مطالبه می‌گردد به طور یکجا به سازمان مزبور پرداخت نماید.